

Дзвоник

№ 115

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 8 рік видання, жовтень, 2016 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 115, 2016 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Тереза Шендрою

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

ПЕТРО ПЕРЕБИЙНІС КОБЗАРЕВА ЗОРЯ

Вечір вишитий зірками.
Сидимо під рушниками.
Квітне вишня-подолянка.
Тітоньки у вишиванках.
Я між ними вчитую:
«Зоре моя вечірняя»...
Над моєю душею,
над листком «Кобзаря»
захід сяє вишнево.
Тиша. Вечір. Зоря

КАРТОПЛЯ ЦВІТЕ ФІОЛЕТОВО

Цілується джмелик із мальвою.
(Мама літо вишиває
фіолетовими хрестиками).
Картопля цвіте фіолетово.
Гойдається сонце на соняху.
(Мама хрестить вишиванку
фіолетовими хрестиками).
Картопля цвіте фіолетово
між мамою та Україною.
(Мама землю одягає
у святешну вишиванку
з фіолетовою маніжкою).
Картопля цвіте фіолетово.

* * *

Ловив я жар-птицю,
А вона утікла,
Руки обпікала.
Я корчучсь від болю,
Кропив живою водою
Пропалені долоні,
і знову затято
виходив на лови.
І лише тоді,
Коли задиміло
Обвуглене серце,
Збагнув я просту істину,
Не можна зловити вогонь...
Сиджу ось на згарищі,
і вже, здається
нічого чекати.
Дивлюсь у порожнечу
і раптом здригаюся,
У сизому попелі-бачу-
Жевріє іскра.

Іван Франко любив дітей

ІВАН ФРАНКО народився 27 серпня 1856р. у підгірському виселку Нагуєвичі Дрогобицького повіту в родині сільського коваля.

Вчився він у сільській школі, спочатку в Нагуєвичах, а потім у Ясениці Сільній, у Губичах; з 1864 по 1867 рік – у Дрогобицькій школі василіян, а далі в гімназії, яку закінчив 1875р.

Його батько, Яків Іванович, помер, коли І. Франкові було лише близько одинадцяти років. Саме про смерть батька у 1871р. Франко написав свій перший вірш.

«Життя, – говорив І. Франко, – мені мало всміхалося, а діти були тим весняним сонячним промінням, яке зігрівало моє серце». Саме для них,

найменших, Каменяр написав чимало творів, але особливого значення надавав казкам-байкам як найбільш доступній формі викладу й сприймання. Адже в казковій одежі, в алегоричних обрядах, на думку письменника, можна краще донести до дитячої уваги велику правду людного буття, розбудити в малючці цікавість та увагу до явищ природи, навчити ненавидіти зло й несправедливість, сміятися і думати.

Видатний письменник у дитинстві любив слухати пісні матері, байки, розповіді старих людей. ще в початковій школі, дев'ятирічним малий Івась почав старанно записувати коломийки, приповідки, казки, довівши їх кількість за 800. це були перші кроки майбутнього письменника, через які розкривався йому світ звичайних людей, їх душі, сподівання. Це був час коли Франко-школяр ще й сам не до кінця усвідомлював мотиви потягу до народної творчості, до людських сердець. Хлопчиком Івась вбирив у себе розповіді сільських оповідачів у кузні батька-коваля. Тому же з дитинства відчув нерівність між людьми, несправедливість, що існувала довкола. Реальне життя в співіснуванні з кривдою, неправдою передавалося у безцінних на-

родних скарбах-казках, зокрема про тварин, які так подобалися майбутньому митцеві. Ставши дорослим, він сам почав їх писати, через образи звірів – жорстоких, підступних, хитрих – викривав несправедливість у тогочасному житті. Всім серцем прагнули допомогти чесному, але не раз кривдженому трудовому народові, учив його майбутнє – дітей – розповідати зло, ненавидіти його, боротися з ним.

І. Франко написав майже п'ятдесят казок, двадцять із них увійшли до збірки «Коли ще звірі говорили» (1899). Як правило, всі вони – це художньо опрацьовані переклади з грецької, індійської, німецької, російської, арабської та інших

мов, своєрідні літературні обробки. Проте найчастіше він запозичував образ чи сюжет, який доповнював, розширював, надаючи творів соціальні заостреності, національного колориту (як говорив сам автор: «На чужий позичений рисунок наклеїли наші українські кольори»).

Ця збірка призначалася дітям від шести до дванадцяти років. Письменник

сподівався, що казки придуться їм до смаку, розбудять їхню фантазію, викличуть сміх і роздуми, спонукають пильніше придивлятися до життя, до рідної природи. Точними соковитими фарбами змальовані українські пейзажі. Так дія в казці «Засць і Їжак» починається ясним осіннім днем, саме коли «гречки відцвітали»: «Сонечко зійшло ясно на небі, вітерець теплий проходжувався по стернях, жайворонки співали високо-високо в повітрі, бджілки бриніли в гречанім цвіті...» Все, що жило, радувалось милою днинкою...» Радісне замилування рідною природою викликає цей опис у читачів. А розповідь про те, як Лис Микита («Фарбований лис») пробиратється на торговицю – лізе «поміж коноплі та кукурудзи», йде городами,

(Закінчення на 4 сторінці)

Іван Франко любив дітей

«перескакуючи плоти та ховаючись між яриною», відсиджується у бур'янах, – викликає в уяві околиці українського міста.

У спілкування героїв відтворюються типові для українського народу звичаї, а в мові використовується дотепний жарт, яскраві й мудрі приказки, часто уїдливі, насмішуваті, народні звертання, фразеологізми. Казка «Лисичка і Журавель» розповідає, що герої її «покумалися». Лисичка запрошує Журавля: «Приходи, кумцю! Приходи, любочку!». Журавель пригощає: «Чим хата багата, тим і рада».

Франко надавав казковому жанру особливого значення у вихованні дитини. Він хотів, щоб казка була для малих слухачів засобом пізнання дійсності, щоб від «казкових фікцій» думка ди-

тини спрямовувалася «на дальший, ширший обрій життєвого змагання». В останній казці збірки «Байка про байку» він веде розмову про те, як слід розуміти алегоричні образи і картини, і роз'яснює, що казка цікава не тим, що в ній є вигадка, фантастика, неправда, а тим, що «під лупиною тої неправди» вона «криє звичайно велику правду». Казкові Осли, Барани, Вовки та Зайці викликають сміх, бо в їхніх вчинках вгадують людські стосунки, звички й хиби: «Говорячи ніби по звірів», казка «одною бровою підморгує на людей».

І. Франко вважав, що спочатку доцільно знайомити дітей з людськими взаєминами саме через казкові форми, бо гола правда життя може бути болючою для них. Казка ж передасть малому читачеві мудрий народний погляд на життєві конфлікти, оптимістичну віру в перемогу добра і правди. Сприймаючи казкових героїв, сміючись над ними або співчуваючи їм, дитина винесе звідси «перші і міцні основи замилування до чесноти, правомочності справедливості». Так Засць («Засць і Їжак») зазнає покарання за те, що боляче образив Їжака, посміявшись над його кривими ногами. Казка закінчується таким повчанням: «Ніколи не підіймай на сміх доброго чоловіка, хоч би се був простий, Їжак». В казці «Лисиця і Журавель» викривається нещирість улесливої Лисиці, яка привітно

зустрічає кума, та, пригощаючи його, дбає тільки про те, щоб він менше з'їв. За це вона поплатилась: змушена балу піти з гостин у Журавля теж голодною.

У багатьох казках І. Франка сильний, хитрий і підступний звір стикається з слабким, проте підступність завжди викривається, а хижак несе заслужену кару. Так, в казці «Вовк, Лисиця і Осел». Чесний і довірливий Осел розгадує злі наміри противників і врятовує своє життя, а злодії гинуть. Казка «Кролик і Ведмідь» закінчується перемогою лісової дрібноти над сильними і хижими мешканцями лісу. Розділяючи радість переможців, читач доходить

висновку, що завдяки єднанню, колективній мудрості можна захистити правду і справедливість.

Микола КОРСЮК

ОСІНЬ БАГРЯНА

А все-таки літо,
в душу перелите,
не покидає мене, –
осінь багряна
така бажана
радість несе,
сади палають,
яблуні горять
до осені,
плоди до землі клоняться, –
Радість, радість,
мільк возвищення,
краса яка!
Душа не встига,
Душа вироста,
перехлюпується,
осінь, осінь,
як яблука запашна.

РОЗСПІВАННЯ ПОЛЕ

І заспівало поле-полечко,
Як не зійшло ще сонечко,
Росами барвистими,
Небесами чистими,
Арфами обрійними,
Лісами спокійними, –
Що не брень! – то над джмелями
Пісня лунає полями, –
А джмелі джмелять прерясно,
Бо їм в полі добре й красно, –
Сонечко – не сонечко, –
Розспівалось полечко,
Душа, мабуть, замала,
Щоби радість всю вбрала
І той спів, що косарі
Рано-вранці при росі
Прийдуть траву косити,
Полечко звеселити,
Будуть пісні голосні,
Як годиться при косі,
Та ще буде урожай,
Кропи, дощику, крапляй!

Літо минуло уже,
Добра осінь нас всіх жде,
Щедра осінь і багата, –
Буде рада наша хата.

БЕЗУМНИЙ ЗЯЄЦЬ

Наш вухатий, пелехатий,
Вийшов рано-вранці з хати, –
Через яри та байрак
В ліс добрався неборак.
На галявині в ліску
Він осівся на пеньку:

«Чи живу, чи не живу?» –
Запитався одинак,
Бо не збагне він ніяк,
Чом посивів раптом так?
Що з ним сталось через ніч,
Як топив у хаті піч?
Буде в нього того лиха,
Як побачить все Зайчиха!
Десь взялася враз Сорока
Чорнокрила, білобока,
Подивилася звисока, –
«Зайця розраджу сама:
– Наближається зима»

* * *

Ішов мороз через
 село
та й заглянув у вікно, –
аж там Білик на печі
плете рукавиці,
а Біліха при столі
шиє ногавиці*.
Насердився наш мороз
на ті ногавиці,
та й подумав малювати
на шибках лисиці**.
Щось на душу налягло, –
думка невесела, –
отож рішив
враз мороз
йти у інші села.

*ногавиці - штани

**лисиці - намерзлий візерунок

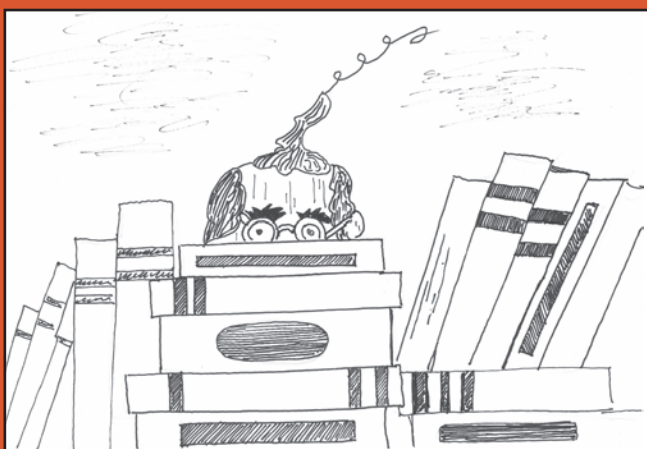

Михайло Гафія ТРАЙСТА

НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ КОТИГАРБУЗЕНКА

(Графічна дитяча оповідь за ідеєю Степана Трайсти)

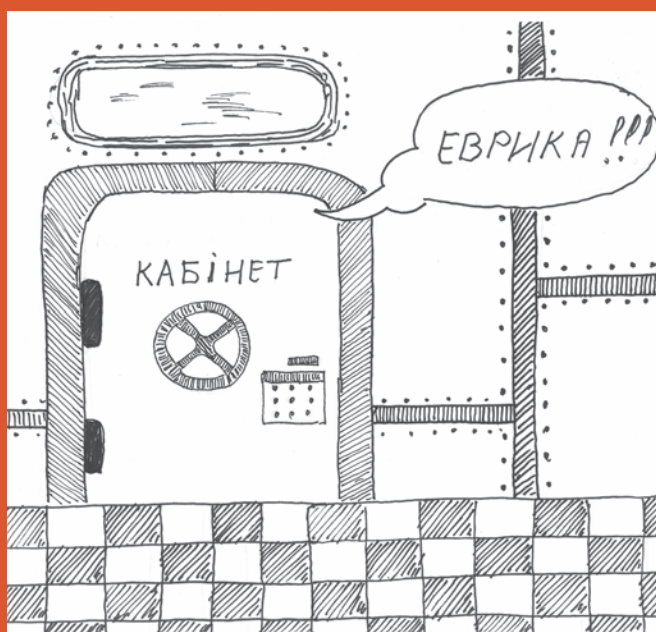
(Продовження з попереднього числа)

Кирило Гарбузяка не гаяв часу, тільки чуб йому стримів з-поміж наукових книг.

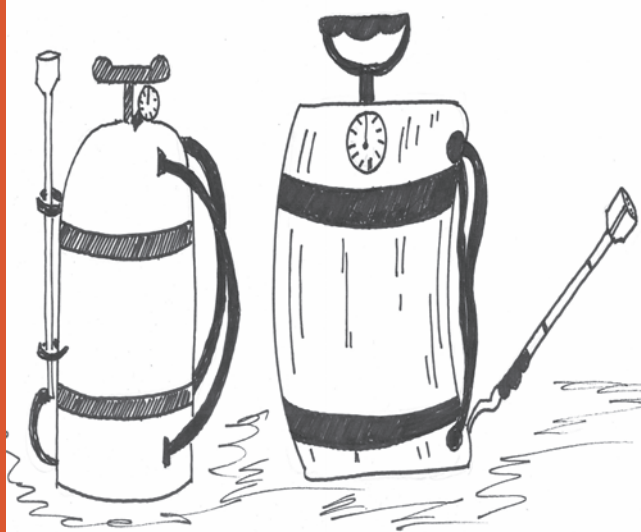
– Хто напав на тебе, де Еврика? Я ж її шаблюкою... – увірвався до кабінету царевич.

– Еврика! – почулось з кабінету Кирила Гарбузяки.

Колорадських жуків можна знищити господарським милом з золою! – скрикнув старий савант.

Через кілька хвилин гарбукозаки варили мило з золою.

Враз появились і помпові обприскувачі.

А найліпша з бойових груп кинулася в атаку.

За жуками тільки курява піднялась.

Малюнки Степана та Михайла Трайсти

Марія ЧУБІКА

Жовтий жовтень золотить усе навкруг

Надворі стояла хмура, сльотова погода. Небо плакало великими, холодними каплями, які напоювали землю.

Частина його висіла на вершечку дерев, на яких, ще де-не-де зеленіли листочки та жовтіли фрукти.

Небо вмите дощем голубіло, немов хотіло передати свою голубизну на землю. А через деякий час хмарки розійшлися, бо вітер-гуляй, немов золотим батіжком наганяв їх у інші краї.

Золоте сонечко, осушивши вранішню росу, піднімалося все вище та вище і наповнювало своїм світлом та теплом все навкруг. Вітер-пустун пробіг по вітах дерев і тепер грається з осінніми квітками і несе їхні пелюстки далеко-далеко, розповсюджуючи в повітрі чудові запахи.

Я повідомила учнів, що наступного дня вирушимо в екскурсію, щоб побачити наяву чудові пейзажі нашого села і нарвати квітів та назбирати різних листочків для гербаря.

Коли гаряче сонечко вже усміхалося до нас із висоти, ми вирушили в екскурсію.

Я запропонувала дітям бути добрими спостерігачами наших рідних пейзажів, яких опісля обговоримо в класі. Щоб нам було весело, ми співали вивчену пісеньку про хмуру осінь:

*«Хмура осінь наступила,
лист зелений пожовтила.
Світанкової пори
Дід Мороз зійшов з гори.
Тра-ля-ля, тра-ля-ля,
Дід Мороз зійшов з гори.»*

*На городі біля тину
заморозив капустину.*

*– Гей, Морозе, не лютуй
та капуста нам не псує!
Тра-ля-ля, тра-ля-ля!
Та капуси нам не псує!*

– Ой, як скоро ми вже під Магурою, – мовив Іванко, бо побачив їхнє поле із оборога, у якому було трохи сіна.

– А тепер сядемо та відпочинемо, – сказала вчителька.

Всі вони сіли на сіно нагріте ще теплим сонечком і задивилися на високу Магуру, яка красувалася перед їхніми очима. Ліс горів жовто-багряними кольорами, переплетеними із ще зеленими листками кремезного старого дуба, який гордо дивився на них із висоти, немов хотів доказати, що він тут господар.

Щоб не гаяли часу, вчителька сказала: будь-ласка огляньте ліс і скажіть якого він кольору.

Діти скоро почали відповідати:

– Він ще зелений – сказав Василько.

– Ліс – жовтий – гукнув Іванко.

– Ліс – великий – гукнув Михайлик, а опісля і посипалося:

– Ліс коричневий.

– Ліс густий.

– Ліс молодий.

– Ліс золотий.

– Ліс наше багатство.

– Ліс притягає дощів.

– Ліс дарує нам дров.

– Ліс у спеку дарує прохолоду.

І вже їхні голоси, немов срібні дзві-

(Продовження на 9 сторінці)

Прикмети та приказки жовтня

* Жовтень ходить по краю та й виганяє птах із гаю.

* Для роботящого Федота і в жовтні знайдеться робота.

* Вересень пахне яблуками, а жовтень капустою.

* Жовтень як не з дощем, то зі снігом.

* Жовтень-болотник ні колеса, ні полоза не любить.

* Спориш довго восени не змінює свого кольору – на щедрий врожай зернових наступного року.

* Грім у жовтні – на малосніжну, м'яку й коротку зиму.

* Як до середини жовтня з беріз не осипалося листя – сніг ляже пізно.

* Якщо поросли високі бур'яни, то зима буде сніжна, з частими завірюхами.

* Якщо польові мурахи повідтягали високі купини, то осінь і весна будуть дощові, з буйним водопіллям.

* Польові миші переселяються восени до людських жител – на сувору зиму, а весною – на мокре літо; як болотяні миші влаштовують поверх купин гнізда – на мокру весну й часті повені.

* Грак відлетів – чекай снігу.

* Швидкий, дружній падолист – на сувору зиму.

* У жовтні гріє ціп, а не піч.

(Продовження із 8 сторіки)

ночки відбиваються далеко-далеко, навіть аж до села.

А ми рушили доріжкою, що між лісом і залізницею, аж до криниці із холодною смачною водою.

Її колись викопали робітники, які прокладали залізну дорогу до сусіднього села.

Там був збудований і тунель, на якому працювали і наші дідусі.

Ми йшли задивляючися на річку Тису, яка швидкоплинно та шумно пливла вдалечинь.

– А, от і боркут, – весело крикнув Андрійко.

Всі обступили криницю із холодною смачною водою, побачили тунель і ру-

шили у зворотний напрям.

– Пані, вчителько, а мені розказував дідусь, що на цьому тунелі працював і його батько, – похвалився Юрко.

– Він казав, що вони носили великі камені із цієї річки Тиси.

– Так, це правда, – це було давненько, – сказала я, але ми ще поговоримо про це.

Змучені, але щасливі ми повернулися залізницею до входу у село, а опісля пішли вже дорогою, що між лісом, а далі вже виднілися хати нашого села.

– А, от ми зараз будемо вдома, – прошебетала Анничка.

– Допобачення пані, вчителько! – почулися голоси немов дзвінки.

– Допобачення, діточки.

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

КОЗАК ПЕТРО МАМАРИГА

Козак Петро Мамарига летів на своєму коні, а татари обсідали Петра з усіх чотирьох сторін.

Козак Петро Мамарига побачив перед собою степове озеро.

— Гиворе! — сказав Петро своєму коню. — Удвох нам невтекти. Тікай сам. Як-не-як, а самому тобі буде легше. А я заховаюсь в озері.

Петро вирізав шаблею очеретину і поплив.

Гивор додивився, як Петро Мамарига сховається під водою, і тоді вискочив на горб і кинувся в степ. Та було пізно.

Татари помітили Гивора і закричали:

— Оце його кінь! Ловімо його коня! Без коня козак Петро Мамарига далеко не втече!

Татари оточили Гивора і колом погнали на нього.

Та кінь козака Петра Мамариги був не з тих коней, що підставляють свою голову: Гивор сам по собі розігнався і перескочив татар із їхніми кіньми і вже було б втік, якби, та якби не впав передніми копитами у вузький степовий рівчак.

Татари спугали Гивору передні і задні ноги і сказали:

— Тепер кінь козака Петра Мамариги у наших руках. Зловімо тепер самого козака Петра Мамаригу. Без коня він далеко не втече і не зайде. Озеро! Він тут, він заховався в озері, а ось і його сліди!

Татари позіскакували з коней і випили кумису.

Козак Петро Мамарига сидів у воді і дихав через очеретину.

Він сидів посередині озера, бо знав, що татари плавати не вміють і до нього не доберуться.

Була осінь, і по краях озеро вже замерзло.

Синенький льодок в заберегах татар не спинив, і татари поповзли по ньому до води.

— Ми цього козака Петра Мамаригу вичавимо з болота, як в'юна! — говорили татари і місили озеро вздовж і впоперек аж до того місця, де вода їм була по шию. Далі татари не йшли, бо боялись втопитись.

Петро ж тим часом сидів у воді і дихав, і все теє татарське чув, що вони говорили про нього, і думав:

"Говоріть мені, говоріть, а мені тут у воді тепло".

— Де ти тут, козацька душа? Краще вилазь сам, та ми тобі скрутимо руки та продамо в Туреччину на базарі, аби ти знав, як воювати з нами.

"От", — думав собі Петро. В небі сливіла туча, і горя не було.

"От, — думав собі Петро, — хто б це моїм товаришам-козакам та звістку подав, що я тут один у воді з очеретиною в роті та дихаю через неї. Нема кому і звістки подати, хіба що, може, Гивор до-

скаче?.. От шкода, такий добрячий тютюн пропадає, намокне тютюн, не буде чим і люльки набити та цим тютюнцем закурити".

А татари? Татари поморились та позамерзали.

Намоккло вилізли з озера, розвели вогнище й стали сушитися та обсихати, як наступила ніч, і озеро стало замерзати на очах.

— Оце добре! Як тільки озеро геть усе чисто замерзне — тоді ми спалимо увесь очерет на ньому, а з ним ту очеретину, через яку козак Петро Мамарига дихає. Тоді волею-неволею йому доведеться пробивати головою лід і йти в наші руки. А поки що озеро замерзає — ми трохи поспимо.

Татари обдивилися зв'язаного Гивора, виставили сторожу і поснули.

Сторожа виїхала на горби дивитись у степ, бо козаки і вночі нападають.

Закуняв у воді з очеретиною в роті і Петро Мамарига.

Раз ніч — і всім людям і звірам хочеться спати, то чого б то і славному козаку Петру Мамаригі хоч не поспати, то покуняти?

І Петро задрімав... Один окунь, видно, голодний, розігнався і з розгону вхопив Петра за вус. Петро — лап! — нема половини вуса! Дивиться: перед ним окунь крутиться, памороки забило.

(Продовження на 11 сторінці)

(Продовження із 10 сторінки)

— От і тварюка! — вилаяв окуня Петро.— Ти ж то некуряще!.. Але ж як же це я покажуся тепер своїм товаришам півторавусим? Треба ж тобі таке — зайшов в озеро!.. Ото ж ніколи, коли сидиш у воді з очеретиною в зубах, ніколи не треба не те що спати, а навіть куняти! Це ж порох, мабуть, намокне і шабля...

Дивився-дивився Гивор на свої пута, а потім і спробував їх на зуб.

— Тепер буду добиратись до своїх задніх, — сказав собі кінь Петра Мамариги.

Та як Гивор не вигинав шиї — до своїх задніх ніг він дістатись не міг.

— Що робити?

А робити було що. І Гивор це зробив: він став на свої передні і побіг ними в степ. Татарська сторожа вклякла. Попадала і повмирала.

— Повмирили, — сказав їм Гивор, — навіть забули крикнути...

— Гиворе, це ти чи хто? — спитали козаки.

— Я, — сказав Гивор. — Козак мій, Петро Самійлович

Мамарига, сидить в озері і дихає через очеретину.

— Діло звісне, — сказали козаки. — То що?

— А те, що на озері вже хвиль не стає.

— Тепер чи коли?

— Тепер.

— Тоді по конях, — сказали козаки.

Козак Петро Мамарига сидів з кобзою на траві перед козаками, і срібна чарочка була біля його коліна. Гивор стояв за козаком Петром Мамаригою і дивився через його плече.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

Зародження і формування української народності відбулося в XII-XV ст. на основі південно-західної частини східнослов'янського населення, яке входило раніше до складу Київської Русі (IX-XII ст.). На основі давньоруської народності сформувалися три східнослов'янські народи – український, російський і білоруський. Починаючи з XIII століття українці зазнали угорського, литовського, польського та молдавського завоювань. З кінця XV століття почалися набіги з татарських ханів, що затвердилися в Північному

Причорномор'ї, які супроводжувалися масовим пологом і викраденням українців.

У XVI-XVII ст. в ході боротьби з іноземними завойовниками українська народність істотно консолідувалася.

Найважливішу роль зіграло при цьому виникнення особливих військових формувань – козацтва (XV століття), яке створило державу (XVI століття) зі своєрідним республіканським ладом - Запорізьку Січ, яка стала політичним оплотом українців.

З початку відродження козацтва на Україні президентом України були підписані укази: «Про координаційну раду Українського козацтва», «Про національну програму розвитку Українського козацтва на 2002-2005 роки.» І, звичайно ж, «Про день Українського козацтва».

Важко переоцінити роль козацтва в історії українського народу.

Покрова Пресвятої Богородиці

*Козаки і козачата,
Дідусі і онучата
В день Покрови взяли стяги,
Демонструючи звитяги.
Слава чується з віків
У це свято козаків.*

Свято Покрови відзначається щорічно 14 жовтня. Повна назва свята – День Покрови Пресвятої Богородиці. За легендою, воно походить із Візантії, його встановили на честь порятунку столиці імперії Царгороду від захоплення русичами. Жителі міста, узятого в облогу нашими пращурами, тоді ще язичниками, звернулися з гарячою та щирою молитвою до Пресвятої Богородиці, благаючи про порятунок. Тоді, за переказами, Богородиця з'явилася й накрила місто своєю покровою (омофором), що врятувало його від захоплення.

Існує версія легенди, за якою військо русичів очолював князь Аскольд, що під враженням від побаченого прийняв хрещення.

Із хрещенням Русі Володимиром Великим Богородиця стала тут однією з найшанованіших святих.

З часом, при будівництві святої Софії за наказом Ярослава Мудрого було виготовлено мозаїку Матері Божої Оранти, на якій Богородиця, звівши догори руки, просить благословення нашому народу. Відтоді Пресвята Богородиця стала символом і покровителькою України.

В Україні у цей день відзначають свято – День українського козацтва.

Божу Матір (часто її називали просто Покровою) вважали своєю покровителькою запорозькі козаки. Щоразу, йдучи в похід чи повертаючись із нього, запорожці звертались до неї зі своєю молитвою. Навіть на Січі була церква святої Покрови. За переказом, після зруйнування в 1775 році за наказом російської імператриці Катерини II Запорозької Січі, у вигнання козаки взяли із собою ікону Покрови. Ураховуючи історичне значення та заслуги Українського козацтва у ствердженні української державності та української нації, у 1999 р. було ухвалене рішення про встановлення нового свята – Дня українського козацтва. І не дивно, що саме на день Покрови було призначене його святкування.

Також Покрова – це важливе православне свято.

Загальновідомою ознакою Покрови є те, що вона покриває Землю або листям, або снігом.

До Покрови завершувався період сватань і приготування до весіль.

До початку жовтня закінчуються усі найважливіші сільські роботи на Землі – завершений хліборобський цикл робіт. Зібраний урожай (достаток) та більш-менш вільний час дають можливість для проведення весіль. Це найблагодатніша пора для весільних гулянь, початку вечорниць. Звідси беруть свій початок весільні осінні тижні. Пізніше під впливом християнства воно оформилося у те, що дівчата, котрі бажали взяти шлюб саме цього року, мали побувати на святі Покрови у церкві і помолитися:

«Свята Покрівонько, покрий мені голівоньку», «Мати-Покрівонько, покрий Матір сиру Землю і мене молоду», «Свята мати, Покровонько, накрий мою голівоньку, хоч ганчіркою, аби не зостатися дівкою».

А на Поділлі дівчата казали: «Свята мати, Покровонько, завинь мою голівоньку, чи в шматку чи в онучу – най ся дівкою не мучу!».

Існувала навіть прикмета: якщо на Покрову сніг – буде багато весіль.

У багатьох народів, зокрема у слов'ян, покривало (фата) вважалося дуже важливою прикрасою, взагалі слугувало ознакою заміжжя.

Як відомо, після одруження дівчина була вже молодницею і мала покривати голову наміткою чи хусткою.

О. ЛУПІЙ

«СВЯТО ПОКРОВИ»

Світ у сяйві, не впізнати

Саду і городу:

То Покрова – світле свято

Нашого народу.

То Покрова землю вкрила

Щедими плодами,

Розпростерла ніжні крила,

Стала понад нами.

То – Покрова-захисниця

Людей православних.

То – Богиня-помічниця

Запорозців славіх.

Грає осінь кольорова,

Пахнуть груші, сливи,

Усміхається Покрова

До дітей щасливих.

Інна ЗАІНЧКОВСЬКА

Віршована українська абетка

Г

Гуркоче в небі грозовому грім.
Стрибають горобці, радіють люди.
Здоров'я буде в нас усіх міцним,
Якщо ми з гарним урожаєм будем.

*Чи любиш ти дощ?
Як ти одягнешся в дощову погоду?
Як ти думаєш, чому гарний урожай і міцне здоров'я
залежать від дощу? Спробуй намалювати дощ
весною, влітку, восени.*

Г

Яка ніч – такий світанок.
Яка хата – такий ґанок.
Які ґазда і ґаздиня –
Отака й у них дитина.

*Які ще слова, що починаються з літери ґ, ти
знаєш? Згадайте ці слова разом усією родиною.*

Д

Дівчинка я – українка,
І зовуть мене Даринка.
А дідусь мій – козак,
В нього вуса – ось так!
Про здоров'я наше дбає,
Гартуватись закликає.

*А ти загартовуєш себе? Як ти це робиш?
Хто допомагає тобі? Розкажи.*

Жовтневий день вшанування бджільництва

(Сторінка народознавства)

Осінь багата на народні свята та обряди. А особливо ними багатий місяць жовтень. Свята на початку цього місяця не гучні, та з ними пов'язані важливі народні звичаї. Наприклад, 2-е жовтня у церковному календарі не позначено особливими урочистостями. Лише подаються імена кількох мучеників, серед яких Трохим, Савватій та Зосим-пустельник. Та саме цього дня з особливим нетерпінням чекають пасічники. Адже віддавна Зосим і Савватій були покровителями цієї найпрацьовитішої та найрозумнішої комахи. Практично на кожній пасіці висіли ікони цих святих. Вже ранньої весни – у кінці травня – розпочинали виносити бджіл на вулицю із зимівників. А разом з вуликами виставляли й ікони. Здебільшого їх підвішували на фігуру (хрест) або на вікове дерево, де ікони і перебували увесь сезон.

У давнину 2-го жовтня молилися Зосиму про те, щоб бджоли були живі й здорові, щоб меду було в достатку. Молилися в цей день і Трохиму, оскільки вірили, що він дружить з ведмедем, а тому, допоможе отримати мед. Це був день особливого вшанування бджіл. Наші язичницькі предки вірили, що мед – це результат діяльності «Божої мухи» або «райської комахи», яка живе у стовбурі (дуплі) Дерева життя. Через те він є символом світової гармонії, яка передбачає єдність коловороту життя: народження, життя, смерть. Мед вважався своєрідною «їжею богів», тому використовувався переважно в особливо важливих випадках. Медовуху

пили, наприклад, на поминках і святкових бенкетах. Взагалі про появу бджіл існують декілька легенд. Найпоширеніші з них говорять про їхній безпосередній зв'язок з Ісусом Христом. А від так і не дивно, що з виробленого бджолами воску виробляють свічки, які використовувалися в церкві. Вірили, що бджоли не жалють праведних людей, а ось грішники можуть від них постраждати.

Саме з 2-го жовтня починався збір меду. А період з 2-го по 10-е жовтня було відомо як бджолина дев'ятина. У ці дні прийнято було завозити вулики додому, утеплювати їх, закривати і ставити на зберігання в погребі, сараї аж до весни. Крім того селяни варили медовуху, пекли коржі з медом, роздавали мед вдовам, багатодітним родинам, пригощали всіх медом. У деяких районах був поширений звичай 2-го жовтня пекти млинці та оладки, а потім пригощати ними сусідів і родичів. Їли їх за звичай із медом. Дев'ятина часто закінчувалася випічкою печива на меду.

У дні бджолиної дев'ятини щоденно споживали мед натщесерце і запивали його водою. Цей звичай мав забезпечити очищення й оздоровлення людини. Казали, що в такий спосіб від усіх хвороб вилікуєшся, і в наступному році хвороби будуть обходити людину стороною. А ще настійка на меду вважалася одним з найцінніших лікарських засобів, і з його допомогою лікували не тільки застуди, а й нервові і інші недуги.

Не треба забувати, що з того ж таки

(Продовження на 15 сторінці)

Г У М О Р

СИЛА ВОЛІ

Батько будить малого сина:

- Синку, вставай, час до школи!
- Не хочу! – відповідає той з просоння.
- Вставай! Невже у тебе немає сили волі?
- Є, каже малий, – але вона ще спить.

ХУДОЖНИК

- Мамо, а наша вчителька зовсім не знає тварин.
- Звідки ти це взяв?
- Я намалював коня, а вона питає: «Що це Таке?»

САШКО ДУМАЄ

- Батько розгорнув щоденник і запитує:
- Сашко, а чому це мене викликають до школи?
- Не знаю.
- А ти хіба не читав, що вчителька тут написала?

- То ж тобі написала...
- Ну тоді слухай. Тут написано: «Ваш син неуважний на уроках». Ти, мабуть, пустуєш у школі?
- Ні.
- Слухаєш, що пояснює вчителька?
- Слухаю.
- А сам, мабуть, думаєш про щось інше?
- Та ні, думаю про урок.
- Про урок?
- Ага. Коли ж він вже скінчиться...

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ

- Був пізній вечір, а Миколка все сидів і читав книжку.
- Лягай спати, бо пізно, – нагадала мама.
- Ні, мамо, я повинен обов'язково прочитати книжку сьогодні.
- Чому ти так поспішаєш?
- Тут на обкладинці написано: «Книжка для дітей від 6 до 8 років», а мені завтра буде 9!

(Продовження із 14 сторіки)

2-го жовтня проводилися так звані Трофімови вечірки. Протягом них хлопці та дівчата зустрічалися між собою. Хлопці приходили звичайно ж з медом і пригощали дівчат. Саме на Трохима хлопці й дівчата мали остаточно з'ясувати, чи будуть вони шлюбуватися в цьому році, а чи ще відвідуватимуть вечорниці та до світки. А як дійде діло до весілля, то на столі обов'язково має бути мед або вироби з нього – запорука достатку і плідності.

Говорили, що саме Трохим допомагає нареченим знайти один одного. А тому, в цей день вдома не сиділи, а відправлялися гуляти. Також дівчата могли гадати в цей день на судженого. Вірили, що якщо пильно подивитися в очі вподобаної людини, то він неодмінно тебе полюбить. В народі і зараз кажуть: «На Трохима не проходить щастя мимо: куди Трохим, туди й воно за ним». То ж не прогавте ваше щастя!

Підготувала Ольга СЕНИШИН

Кленові листочки

Музика і слова Н. Грановської

Вступ: Dm A Повільно

Куплет: Dm A

Зо л о т а я о с і н ь

6 Dm A Dm

Ма л ю є л и с т о ч к и, Ма л ю є, ма л ю є К л е н о в і л и с т о ч к и,

12 A Dm

Ма л ю є, ма л ю є К л е н о в і л и с т о ч к и.

*Золотая осінь
Малює листочки,
Малює, малює
Кленові листочки.
Малює, малює
Кленові листочки.*

*Повіває вітер, –
Зриває листочки,
Зриває, зриває
Кленові листочки.
Зриває, зриває
Кленові листочки.*

*Килими барвисті
Встеляють доріжки,
Встеляють, встеляють
В садочку доріжки.
Встеляють, встеляють
В садочку доріжки*

? Відгадай ?

Підробив він голосок,
Став малим співати.
догадалися вони: Вовк — не
наша мати.

(Вовк і сім'я козенят)

Маленьке, сіреньке,
Біди наробило,
Щось біле кругленьке
Хвостиком розбило.
Сумує бабуся і плаче,
Дідусь витирає сльозу,
А курочка кудкудаче:
«Я вам золоте принесу!»

(«Курочка Ряба»)

Мурка за Жучку,
Жучка за внучку,
Внучка за бабу,
Баба за діда...
Сховалася чітко велика...

(Ріпка)

Ой, набридло на віконці
Все на сонечку сидіть.
Я візьму і покочуся,
Щоб побачить весь світ.
(Колобок)

Розмалюй сторінку

Домашні досліді. Експериментуємо разом з дітьми!

Танець молока

Тобі знадобляться: Жирне молоко, рідкий миючий засіб, харчові барвники, тарілка, ватні палички.

Що потрібно робити: У тарілку налий молоко, додай барвники (по кілька крапель). Занур ватну паличку в миючий засіб і торкнися нею самого центру тарілки з рідиною. Молоко почне... танцювати, а кольори — перемішуватися між собою.

Пояснюю: Миючий засіб вступає в реакцію з молекулами жиру молока, внаслідок чого змушує їх рухатися. Ось чому для експерименту не можна використовувати знежирене молоко.

Пишаємося нашими дітьми!

Марія Олександра Петру,
4,5 років, с. Негостина

Олександр Козарюк, учень
підготовчого класу з Негостини

Алесія Молдован, 1,5 років,
с. Негостина

Анна Івануц, 4 роки та
Андрій Івануц, 3 роки, м. Чернівці

Група дітей городчика. с. Негостина